

Iisalmen Työväen Osuuskaupan r. l.

Toimintakertomus

V. 1922.

Kun Iisalmen Työväen Osuuskauppa r. l. kertomusvuoden syyskuussa täytti viisitoista vuotta, niin lienee paikallaan luoda lyhyt katsaus kuluneeseen toiminta-aikaan.

Niille, jotka olivat mukana osuuskuntaa perustamassa, on ollut ilo havaita, että he eivät ole toiveissaan pettyneet. Kuka ei muistaisi miten vähäinen oli alku. Se pääoma, joka alussa kertyi osuusmaksuina, on lisääntynyt tuhatkertaiseksi. Liikevaihto, joka oli noin sadantuhannen ja kahdensadan tuhannen markan vaiheilla, on kohonnut toisellekymmenelle miljoonalle vuosittain. Myymälöitä oli alkaissa yksi. Nyt niitä on kolmattakymmentä. Lisäksi kahvila, ruokala, leipomo y. m. Liikkeen palveluskunnan muodosti yksi ainoa henkilö, joka oli sekä johtaja, konttoristi, liikeapulainen, varastomies ja kaikki kaikessa. Nykyään toimii osuuskunnan palveluksessa kuutisenkymmentä henkilöä. Toiminta-aluekin on laajentunut sen mukaisesti. Alkuhan keskittyi pääasiassa Iisalmen kaupunkiin. Nyt on toimintapaikkoja kuudessa eri kunnassa. Jäsenmäärä voitiin alussa merkitä muutamalla sadalla. Nyt niitä on lopulle neljätuhatta. Kiinteististöjä ei vuoteen 1910 ollut yhtään. Niitäkin on nykyään kolmattakymmentä, j. n. e. Niin, että jos kehitys jatkuisi samaa vauhtia toiset viisitoista vuotta, voisi sitä eteenpäin menoa verrata maailman valloitukseen.

Tämä meikäläisissä oloissa suuremmoinen saavutus, ei ole ollut suinkaan helppoa. Työtä siinä on tarvinnut tehdä, sadakseen ennakoluuloiset kuluttajat tajuamaan ja ymmärtä-

mään osuustoiminnan merkitystä. Ja onhan sillä ollut vastassaan ja voitettavanaan koko yksityisliikemaailma, kaikkine keinoineen ja suurine pääomineen. Sen on täytynyt useasti ponnistella hyvinkin vaikeissa olosuliteissa. Ne vaikeudet mitä alkuaikoina oli esim. luoton hankkimisessa, eivät ole numeroilla osoitettavissa, eikä siis näy ulospäin.

Että tämä huomattava tulos on saavutettu, on etupäässä olojen ja siitä johtuvan kehityksen ansioksi luettava. Mutta ei ole suinkaan vähäksi arvioitava hallintoelimien ja toimihenkilöiden liikkeen hyväksi suorittamaa työtä. Osuuskunnan on yleensä onnistunut saada palvelukseensa velvollisuutensa tuntevia henkilöitä. Suurin tunnustus on sittenkin annettava jäsenille ja muillekin kuluttajille. Sillä ilman heidän vaikutustaan ja harrastustaan olisi parhaimpienkin toimihenkilöiden työ hukkaan mennyttä.

Kun tila ei salli tässä pitempää, eikä seikkaperäisempää selostusta tehdä, niin liitämme tähän taulukon, jossa esiintyviä numeroita tarkastamalla voidaan osapuulleen nähdä liikkeen kehitys perustamisvuodesta tähän asti.

Osuuskunnan kehitys perustamisvuodesta alkaen selviää seuraavasta.

Vuosi	Myynti	Netto- voitto	Tappio	Rahastot	Jäsen- määrä	Myynti- luku	Käitet- mistöl.	Henkilök.
1907	36,000:—	824:—	—	1.695:—	251	1	—	2
1908	100.000:—	1.022:—	—	3.751:—	330	1	—	3
1909	143.018:—	1.223:—	—	5.307:—	350	2	—	4
1910	157.215:—	3.373:—	—	8.986:—	324	3	1	6
1911	184.593:—	3.838:—	—	12.419:—	320	3	1	6
1912	196.097:—	3.468:—	—	15.578:—	306	3	2	6
1913	201.129:—	—	3.280:—	13.551:—	295	3	3	7
1914	240.166:—	4.498:—	—	18.121:—	292	3	3	8
1915	381.518:—	10.155:—	—	26.233:—	470	5	3	12
1916	922.121:—	30.162:—	—	70.000:—	1.035	10	3	21
1917	1.913.902	62.427:—	—	135.420:—	2.606	17	9	35
1918	2.144.384:—	66.371:—	—	203.018:—	2.609	17	13	37
1919	6.130.115:—	118.173:—	—	325.937:—	3.207	20	18	62
1920	10.014.747:—	140.807:—	—	410.427:—	3.366	22	20	65
1921	10.130.063:—	—	15.058:—	418.417:—	3.669	23	22	63
1922	10.781.619:—	60.886:—	—	468,057:—	3.623	21	22	57

Kaikki ylläolevat numerot tarkoittavat kunkin vuoden loppua ja on kaikista rahamääristä jätetty pennit pois. Jäsenmäärän väheneminen vuosina 1910—1914 sekä päättyneenä vuonna, johtuu siitä, että osa jäsenistä on muuttanut pois paikkakunnalta ja osa jättänyt jäsenmaksunsa suorittamatta sekä osa liittynyt toisiin samanlaista liikettä harjoittaviin osuuskuntiin, joten niitä on ollut pakko erottaa osuuskunnasta eräinä vuosina sadoittain.

Kulunut vuosi on ollut monessa suhteessa useita edellisiä vuosia parempi. Kaikkia kulutustavaroita on ollut riittävästi saatavissa ja tavarain hinnatkin ovat olleet paljon tasaisempia ja seisovampia kun yhtenäkkään vuotena sitten v. 1913 jälkeen. Alkuvuodesta tosin teki jonkun verran haittaa paikkakunnan huonot työolot, josta aiheutui kuluttajain ostokyvyn heikkeneminen. Mutta vuoden varrella työolot paranivat, joten rahaa alkoi olla enempi liikkeellä ja siitä syystä paikkakunnan liike-elämäkin vilkastui. Niin, että voidaan yleisesti sanoa osuuskunnankin liiketoiminnan olleen jokseenkin tasaista koko vuoden. Senpä vuoksi voimmekin siirtyä kuluneen vuoden toimintaa yksityiskohdin selostelemaan.

Jäsenet.

Jäseniä oli osuuskunnassa vuoden alussa 3,669. Uusia jäseniä liittyi 60. Jäseniä eroitettiin huomattava määrä pääasiassa toisiin osuuskuntiin liittymisensä vuoksi. Lisäksi on kuollut ja muutamia eronnut. Täten poistettiin jäsenluettelosta 106 jäsentä. Joten jäsenmäärä väheni 46:lla. Ollen vuoden lopussa 3,623. Enempi kun yksi osuus on 133:lla jäsenellä. Osuuksia kaikkiaan 3,846.

Jäsenluettelon mukaan jakautuvat jäsenet ammatiltaan seuraavasti:

	miehiä	naisia	yhteensä
Talollisia	441	32	473
Torppareita, lampuotilaisia .	643	19	662
Mäkitupalaisia ja maalaistyöv.	1,834	116	1,950
Virkamiehiä	36	2	38

	miehiä	naisia	yhteensä
Teollis. ja kaupunki työväkeä	265	14	279
Pikkuliikkeenharj. ja kontt. ap.	136	13	149
Muuta työväkeä	18	20	38
Ryhmäjäseniä	—	—	34
Yhteensä:	3,373	216	3,623

Liikkeen laajennukset tahi supistukset.

Taloudellinen epävarmuus, joka yhä liike-elämässä vallitsee, on estänyt osuuskunnan hallintoelimiä ryhtymästä suurempiin liikkeen laajennus puuhiin. Päinvastoin on liikettä jonkunverran supistettu. Maaliskuun lopulla lakkautettiin Laidinmäen ja Ryhälänmäen myymäläin toiminta, ainakin toistaiseksi. Mainittujen myymäläin liikevaihto oli niin pientä, ettei ne tuottaneet kustannuksiaan. Sitä päitsi ensinmainittu on niin likellä kaupunkia, että myymälällä on merkitystä ainoastaan kelirikon aikana. Jälkimmäisessä taas huoneusto ja asuntovaikeuksien takia ei voitu saada kunnollisia hoitajia, jonka vuoksi se näistäkin syistä oli pakko lopettaa.

Toimipaikat.

Paitsi liikkeen konttoria ja keskusvarastoa, on Iisalmen kaupungissa 1 sekatavaramyymälä, 1 ruokatavaramyymälä, kahvila, ruokala, leipomo ja sirkkelisaha. Sekatavaramyymälöitä on Iisalmen maalaiskunnassa 6, nimittäin Pörsänmäen, Pitkänkosken, Runnin, Ruotaanlahden, Taipaleen ja Varpasten myymälät. Sonkajärven kunnassa 4, nim. Kainuunmäen, Koirakosken, Paisuan ja Sukevan myymälät. Vieremän kunnassa 5, nim. Haajaisten, Kauppilanmäen, Nissilän, Salahmin ja Vieremän myymälät. Lapinlahden kunnassa 2, Lapinlahden kirkolla ja Alapitkän asemalla. Varpaisjärven kunnassa niinikään 2, Varpaisjärven kirkolla ja Jumisilla. Kaikkiaan 20 sekatavara- ja 1 ruokatavaramyymälää, sekä kahvila, ruokala, leipomo ja saha.

Myynti.

Jälempänä olevia numeroita tarkastettaissa huomataan, että myynti ei ole edelliseen vuoteen verrattessa kovinkaan suuresti kohonnut. Tämä johtuu osaksi siitä, että kaksi myymälää lopetettiin vuoden alkupuolella ja suureksi osaksi siitä, että edellisenä vuotena, varsinkin sen alkupuolella, lisäsi liikevaihtoa aika huomattavasti säännöstelyn alaisten tavarain jakelu, jota kuluneena vuotena ei luonnollisesti ole yhtään harjoitettu. Ottain kaiken tämän huomioon, voimme tulokseen olla tyytyväisiä.

Liikkeen koko vuoden myynti oli Smk. 10,781,619: 14. Edellisen vuoden myynti taas oli Smk. 10,130,063: 24. Lisäys siis Smk. 651,555: 90. Myynnistä tulee Iisalmen kaupungin osalle Smk. 2,641,778: 54. Iisalmen maalaiskunnan osalle Smk. 1,871,843: 17. Sonkajärven kunnan osalle Smk. 2,090,933: 72. Vieremän kunnan osalle Smk. 1,605,277: 92. Lapinlahden kunnan osalle Smk. 1,554,160: 83 ja Varpaisjärven kunnan osalle Smk. 1,017,630: 90. Sekatavaramyymälöiden myynti on Smk. 9,417,429: 63. Ruokatavaramyymälän Smk. 777,356: 71. Kahvilan Smk. 385,370: 30. Ruokalan Smk. 201,460: 50.

Myynti sekä myynnin lisäys tai vähennys kuukausittain, verrattuna edellisen vuoden vastaaviin kuukausiin oli seuraava:

	1922	1921	lisäys	vähennys
Tammikuu	732,911: 90	730,586: 70	2,325: 20	—
Helmikuu	921,032: 58	837,122: 45	83,910: 13	—
Maaliskuu	1,035,251: 02	1,193,569: 15	—	158,318: 13
Huhtikuu	956,873: 58	933,399: 35	23,474: 23	—
Toukokuu	943,907: 31	1,045,318: 36	—	101,411: 05
Kesäkuu	918,710: 10	975,889: 95	—	57,179: 85
Heinäkuu	854,037: 76	845,452: 68	8,585: 08	—
Elokuu	803,819: 95	757,206: —	46,613: 95	—
Syyskuu	815,545: 19	691,071: 90	124,473: 29	—
Lokakuu	842,395: 65	635,212: —	207,183: 65	—
Marraskuu	876,797: 78	632,977: 70	243,820: 08	—
Joulukuu	1,080,336: 32	852,257: —	228,079: 32	—

Smk. 10,781,619: 14 10,130,063: 24 968,464: 93 316,909: 03

Kun vähennetään edelläoleva Smk. 316,909: 03, jää lisäykseksi Smk. 651,555: 90.

Myynti eri myymälöissä vuosina 1922 ja 1921 sekä myynnin lisäys tai vähennys selviää seuraavasta. Myymäläin järjestys myynnin suuruuden mukaan.

Myymälän nimi	1922	1921	lisäys	vähennys
Sukeva	1,336.833: 92	1,005.521: 43	331.312: 49	—
Lapinlahti	1,320.101: 22	1,466.292: 95	—	146.191: 73
Kaupung. sekat.	1,114.825: 10	1,212,786: 20	—	97.961: 10
Ruokatav. kaup.	777.356: 71	648.618: 30	128.738: 41	—
Varpaisjärvi . .	521.708: 86	411.064: 75	110.644: 11	—
Juminen	495.924: 10	47.136: 20	448.787: 90	—
Runni	469.209: —	367.284: 50	101.924: 50	—
Salahmi	463.456: 65	402.440: 70	61.015: 95	—
Kahvila	385.370: 30	351.534: 90	33.835: 40	—
Kauppilanmäki	384.006: 50	318.942: 90	65.063: 60	—
Koirakoski . . .	359.866: 25	415.841: 55	—	55.975: 30
Pörsänmäki . .	335.074: 50	316.589: 25	18.485: 25	—
Haajainen	323.177: 35	272.899: 25	50.278: 10	—
Varpanen	294.264: 42	268.962: 25	25.302: 17	—
Pitkäkoski . . .	284.945: 50	286.730: 75	—	1.785: 25
Ruotaanlahti . .	280.115: 75	303.320: 40	—	23.204: 65
Alapitkä	234.059: 61	239.174: 30	—	5.114: 69
Vieremä	231.260: 50	261.373: 50	—	30.113: —
Paisua	219.614: —	247.336: 20	—	27.722: 20
Nissilä	203.376: 92	234.063: 80	—	30.686: 88
Ruokala	201.460: 50	168.996: 40	32.464: 10	—
Kainuunmäki . .	174.619: 55	182.965: 05	—	8.345: 50
Taipale	158.967: 65	157.570: 35	1.397: 30	—
Ryhälänmäki . .	30.367: 90	164.111: 05	—	133.743: 15
Laidinmäki . . .	18.898: 45	137.347: 45	—	118.449: —
Keskusvarasto .	162.757: 93	241.159: 15	—	78.401: 22
Smk.	10,781,619: 14	10,130,063: 54	651,555: 90	—

Kun Ryhälännäen ja Laidinmäen myymälät lopetettiin maaliskuulla, niin siitä johtuu niissä suuret vähennykset. Jumisten myymälä alkoi toimintansa marraskuulla 1921, sen vuoksi siellä suuri lisäys.

Tavaranhankinta.

Tavaransaantimahdollisuudet ovat olleet kuluneena vuotena verrattain hyvät. Erinäisistä tavaralajeista on tosin joskus

ollut pientä puutetta, mutta syynä siihen on ollut se, että joko ostettu tavara ei ole merimatkojen tai rautatiellä viipymisen vuoksi aikanaan saapunut tahi on suurten korkomenojen takia joitakin vähemmän tärkeitä tavaroita pyritty pitämään varastossa mahdollisimman vähän. Luottosuhteet eivät olisi estäneet pitämästä suuriakaan varastoja; mutta suuret varastot ovat lukkeelle vaaralliset ja aiheuttavat suuria rasituksia.

Monista syistä, ei ostojen keskittämistä omaan tukkuliik-
keeseen, Osuustukkukauppaan, ole voitu toteuttaa siinä-
määrin, kun olisi tahtoa ollut. Parannusta siinä on tosin tapahtunut.
Kun ostot Osuustukkukaupalta v. 1921 tekivät 27 %, kohosi-
vat ne kuluneena vuotena 42 2 % myynnistä.

Tuotantolaitokset.

Jo aikaisemmin perustetun leipomon lisäksi on kertomus-
vuotena toiminut *sirkkelisahalaitos*. Mutta kun sahalaitos on
tarkoitettu palvelemaan etupäässä omia tarpeita, vaikka sillä
onkin vähin sahattu muillekin, samoin kun omiksi tarpeiksi
varattuja on jonkun verran myytykin, ei sen välitön rahallinen
tuotto ilmene tileissä, vaan se parhaiden vaikuttaa kaluston,
pääasiassa kiinteistöjen arvoihin.

Leipomonkin valmistusmäärä on pienentynyt, syystä, että
leipomosta täytyi sen pienenä vuoksi vähentää yksi mies
leipuri.

Kuluneen vuoden valmistusmäärä oli Smk. 247,451: 24.
Edellisenä vuotena se oli Smk. 301,692: 68, joten sen valmis-
tusmäärä pieneni Smk. 54,231: 44. Kun alkaneen vuoden aikana
on toiveita saada suurempi leipomo, niin uskottavasti sen val-
mistusmääräkin suurenee, jolloin voidaan sen tuotteita myydä
muillekin, näihin asti ne on kulutettu suurimmaksi osaksi
omassa kahvilassa ja muissa myymälöissä.

Säästökassa.

Osuuskunnan jäsenten säästökassa on koko lyhyen toimin-
takaudensa joutunut toimimaan epäsuotuisissa olosuhteissa.
Huonot työolot ja siitä aiheutuva rahanpuute sekä tilattomain

asuttaminen, ovat tällä paikkakunnalla suuresti haitanneet säästöjen kasvamista.

Säästökassan toimintaa valaisemaan esitämme seuraavat numerot.

		kassaan jätettiin	kassasta otettiin
Tammikuulla	40 erässä Smk.	43.842: —	19 erässä 11.473: 55
Helmikuulla	53 „ „	30.926: —	18 „ 12.519: 27
Maaliskuulla	52 „ „	41.747: —	20 „ 16.746: 91
Huhtikuulla	45 „ „	45.930: —	33 „ 33.230: 49
Toukokuulla	31 „ „	30.725: —	22 „ 15.046: 83
Kesäkuulla	38 „ „	25.730: —	27 „ 21.480: —
Heinäkuulla	31 „ „	20.120: 50	30 „ 23.410: 50
Elokuulla	27 „ „	23.158: —	29 „ 24.739: 49
Syyskuulla	40 „ „	18.825: —	33 „ 20.333: 67
Lokakuulla	20 „ „	25.385: —	38 „ 26.714: 45
Marraskuulla	46 „ „	33.890: —	38 „ 13.993: 60
Joulukuulla	28 „ „	28.154: 40	46 „ 25.923: 57
451 erässä Smk.		368.432: 90	353 erässä 245.612: 33

Kuten tästä näkyy on kassaan jätetty Smk. 122,820: 57 enempi kun otettu, kun kassa oli vuoden alussa Smk. 290,517: 57 ja kun talletusten korot, jotka lisättiin pääomaan heinäkuun 30 ja joulukuun 31 päivinä ja jotka tekevät yhteensä Smk. 30,467: 67, oli tallettajain saatavat 31. 12. —22. Smk. 443,805: 81. Toimintavuoden aikana annettiin 131 uutta vastakirjaa ja kuoletettiin 10.

Vuoden lopussa oli voimassa 281 säästökassan vastakirjaa.

Kiinteistöt.

Kiinteistöjä on osuuskunnalla 22, joista 10 on omilla mailla ja 12 vuokramaille. Omilla mailla ovat kaupungissa tontit N:o 16 ja 27 niillä olevine rakennuksineen, sekä Laidinmäessä, Kainuunmäessä, Kauppilanmäessä, Paisuassa, Pitkäläkoscalla, Jumisilla, Alapitkällä ja rakentamaton tontti Nerkoolla. Vuokramaille ovat Pörsänmäen, Ruotaanlahden, Runnin, Haajaisten, Salahmin, Vieremän, Suvevan, Koirakosken, Varpasten, Varpaisjärven, Lapinlahden ja Taipaleen myymälärakennukset. Liikkeen kaikki muut toimipaikat ovat omilla

rakennuksissa, paitsi Nissilän ja Alapitkän myymälät sekä ruokatavaramyymälä, ruokala ja kahvila, jotka ovat vuokrahuoneissa. Kun Alapitkällä on jo oma kiinteistö, niin voidaan siellä entisiä rakennuksia korjaillen ja järjestellen milloin hyvänsä muuttaa omaan taloon. Nissilässä on ostettu jo rakennustarpeita, mutta erinäisistä syistä ei ole vielä maata ostettu ja kun kaupungissa on parhaillaan kahvilaa, ruokalaa, ruokatavaramyymälää ja leipomoa varten rakennus tekeillä, niin ovat pian liikkeen kaikki toimipaikat omissa rakennuksissa. Uusia kiinteistöjä ei tänä vuotena ole hankittu yhtään.

Entisissä kiinteistöissä on suoritettu korjaus ja muita kunnossapitotöitä. Lisärakennuksia rakennettiin Salalmille makasiinirakennus, Ruotaanlahteen saunarakennus, Jumisten myymälärakennukseen uusi ruokahuone, porstua ja varastohuone. Pitkällekoskelle rakennettiin koko myymälärakennus uudestaan ajan ja nykyisten vaatimusten mukaiseksi. Kaupungissa aloitettiin uuden liikerakennuksen työt. Tähän uuteen tontille N:o 16 rakennettavaan rakennukseen tulee ajannukainen leipomo, kahvila- ja ruokalahuoneusto sekä huoneustot ruokata-
varena-, maito- ja lihakauppaa varten, samoin muita säiliö- ja kellarihuoneita. Tämä rakennus on aikomus saada käytäntöön alkavan vuoden ajalla.

Kiinteistöt ovat palovakuutetut, kaupungissa olevat Suomen Kaupunkien Yleisessä Paloapuyhdistyksessä ja maalla olevat Suomen Maalaisten Paloapuyhtiössä kaikkiaan Smk. 832,050: —. Kalustot ja muu irtaimisto Osuuskauppojen omassa vakuutuslaitoksessa, Tulenturvassa Smk. 116,800: — ja tavara-
varastot samoin Tulenturvassa Smk. 1,651,000: —.

Kalustoa ei kuluneena vuotena ole sanottavasti lisätty.

Valistustyö.

Valistustyöstä on kuluneena vuotena huomiota ansaitseva Kulutusosuuskuntien (K.K.) harjoittama valistustyö, jota se neuvojainsa kautta on osuuskuntamme alueella suorittanut.

Kevättalvella pantiin toimeen kaikissa myymäläalueissa osuustoiminnallisia iuhlia, joissa puhujina esiintyivät K. K.

neuvoja Antti Myrsky ja osuuskunnan palveluksessa oleva A. Salo. Edellinen selosti osuustoiminnan yleisiä periaatteita erittäin ansiokkaalla tavalla ja jälkimäinen etupäässä käytännöllistä puolta ja liikkeen sisäistä toimintaa. Nämät juhlat muodostuivat erittäin runsasväkiseksi, sillä olihan näissä 20 eri paikassa saapuvilla noin 4.000 kuulijaa.

Joulukuulla pidettiin tavannukaiset aluekokoukset jokaisella myymäläalueella, joissa selostettiin ja keskusteltiin osuuskuntaa koskevista asioista. Näissäkin kokouksissa oli johtokunnan puolesta saapuvilla A. Salo ja kun kokouksissa olleille tarjottiin kahvit, niin oli osanotto harvinaisen suurta. Kaikkiaan noin 2 000 henkilöä oli kokouksissa läsnä.

Kirjallinen valistus on sen sijaan vähäistä, joka kuitenkin olisi parasta. Kuluttajain Lehteä levisi ainoastaan 139 kappaletta jäsenten keskuuteen. Lehden tilaushinnasta on osuuskunta maksanut puolet. Samalla tavalla päätti osuuskunnan kokous suorittaa Kuluttajain Lehden tilaushinnan alkavanakin vuotena.

Osuuskunnan suhde Keskusjärjestöihin.

Osuuskunta on jäsenenä Kulutusosuuskuntien Keskusliitossa, Savon Osuuskauppaliitossa, Osuustukkukaupassa, Tulenturvassa ja Hankkijassa. Edustajina olivat Kulutusosuuskuntien Keskusliiton ja Savon Osuuskauppaliiton kokouksissa Pekka Eskelinen sekä Osuustukkukaupan ja Tulenturvan kokouksissa P. Huttunen. Hankkijan kokouksissa ei ole ollut ketään.

Toisena tilintarkastajana on ollut, ja on kuluneenkin vuoden tilintarkastajaksi valittu Kulutusosuuskuntien Keskusliitto.

Hallinto ja osuuskunnan kokoukset.

Johtokuntaan ovat kuuluneet toimitusjohtaja P. Huttunen sääntöjen määräämänä puheenjohtajana, varapuheenjohtajana J. Laaksonen ja kolmantena vakinaisena jäsenenä E. Luukkonen. Varajäsenenä K. Heiskanen ja E. Tuovinen. Johtokunnan kokouksia, joissa melkein aina on ollut saapuvilla hallintoneu-

voston puheenjohtaja, on pidetty 20 kertaa ja on niissä kirjoitettu 123 pöytäkirjan pykälää.

Hallintoneuvostoon ovat kuuluneet A. Kumpulainen, puheenjohtajana, vakinaisina jäseninä P. Byman, P. Nissinen, E. Luukkonen, E. Tuovinen, E. Pesonen, A. Rytönen, A. Pirinen ja Otto Hälinen. Varajäseninä J. Kauppinen, J. Riihonen ja J. Ruotsalainen, joista viimeainittu varapuheenjohtajana. Kokouksia on hallintoneuvosto pitänyt 3, joissa on tehty 29 pykälää pöytäkirjaan.

Osuuskunnan kokouksia on ollut ainoastaan sääntöjen määräämät kevät- ja syyskokoukset ja on näissä käsitelty pääasiassa säännöissä määrättyjä asioita, jotka ovat mainitut 19:sta pöytäkirjan pykälässä.

Yleensä on kaikissa, niin johtokunnan, hallintoneuvoston kun osuuskunnankin kokouksissa päätökset tehty yksimielisesti.

Myymälätoimikunnat.

Kunakin vuotena, tavallisesti joulukuulla pidettävissä aluekokouksissa asettavat kokouksissa saapuvilla olevat osuuskunnan jäsenet, ehdokkaat seuraavaa vuotta varten n. s. myymälätoimikuntiin, jotka sitten hallintoneuvosto sääntöjen määräämässä järjestyksessä vahvistaa toimiinsa. Näihin toimikuntiin ovat kuluneena vuotena kuuluneet seuraavat henkilöt.

Alapitkällä: H. Hiltunen, puheenjohtajana, T. Tuomainen ja P. Ryhänen. Varalle E. F. Siltavuori ja I. Rantamaa.

Haaajaisilla: J. Rytönen, puheenjohtajana, J. Hyvönen ja T. Vatanen. Varalla Anni Rytönen ja P. Savolainen.

Jumisilla: K. Tervo, puheenjohtajana, M. Kynäkoski ja P. Rönkkö. Varalla Maria Tikkanen ja J. Korhonen.

Kauppilänmäessä: P. Romppainen, puheenjohtajana, K. Eskelinen ja I. Kantoluoto. Varalla H. Laukkanen ja V. Kauppinen.

Kainuunmäessä: J. Luukkonen, puheenjohtajana, E. Karppi ja J. Ervast. Varalla P. Komulainen ja P. Huttunen.

Koirakoskella: E. Hynynen, puheenjohtajana, P. Eskelinen ja J. Heiskanen. Varalla O. Ulmanen ja A. Kaarakainen.

Lapinlahdella: P. Byman, puheenjohtajana, A. Kinnunen ja K. Kasurinen. Varalla Y. Asikainen ja A. Vainikainen.

Nissilässä: A. Takanen, puheenjohtajana, A. Ryytty ja T. Ryytty. Varalla V. Komulainen ja J. Karjalainen.

Paisuassa: E. Hälinen, puheenjohtajana, J. Kääriäinen ja P. Partanen. Varalla J. Partanen ja J. Kainulainen.

Pitkäkoski: E. Rissanen, puheenjohtajana, J. Rylänen ja J. Huusko. Varalla N. Hujanen ja A. Lukkarinen.

Pörsänmäessä: V. Honkanen, puheenjohtajana, J. Turunen ja H. Tuovinen. Varalla A. Nousiainen ja T. Lyytinen.

Runnilla: T. Auvinen, puheenjohtajana, A. Ähman ja V. Kumpulainen. Varalla Anni Hannula ja A. Vartiainen.

Ruotaanlahdessa: Patrik Lappalainen, puheenjohtajana, H. Lappalainen ja H. Lukkarinen. Varalla Pekka Lappalainen ja T. Putkonen.

Salahmilla: P. Nissinen, puheenjohtajana, H. Hukkanen ja R. Kamunen. Varalla J. Tiikkainen ja A. Kovalainen.

Sukevalla: J. Kauppinen, puheenjohtajana, H. Ollikainen ja P. Korolainen. Varalla J. Tiikkainen ja J. Kerman.

Taipaleessa: J. Husso, puheenjohtajana, A. Väisänen ja P. Huttunen. Varalla S. Kääriäinen ja J. Pulkka.

Varpasilla: A. Lappalainen, puheenjohtajana, E. Hiltunen ja E. Roth. Varalla K. Halonen ja Eino Roth.

Varpaisjärvellä: A. J. Nissinen, puheenjohtajana, A. Pirinen ja A. Ollikainen. Varalle O. Honka ja T. Ahonen.

Vieremällä: P. Lappalainen, puheenjohtajana, J. Pappila ja R. Kauppinen. Varalla V. Rissanen ja O. Kauppinen.

Henkilökunta.

Vuoden alussa oli osuuskunnan palveluksessa 62 henkilöä. Kahden myymälän lopettamisen ja muista syistä eronneiden vuoksi on henkilökunta vähentynyt 5:llä. Joten niitä vuoden lopussa oli 57. Toimiensa puolesta jakaantui henkilökunta seuraavasti.

1 toimitusjohtaja, 1 toinen johtaja, 1 kirjanpitäjä, 1 kirjanpitäjänapulainen, 1 kassanhoitaja, 1 keskusvarastonhoitaja,

2 varastomiestä, 21 myymälänhoitajaa, 8 myymälänapulaista, 4 ajomiestä, 1 leipuri, 1 leipurinapulainen, 1 rakennustöidenvalvoja, 12 kahvilan- ja ruokalan palveliaa ja 1 eriluontoisia tehtäviä varten.

Muutoksista henkilökunnassa mainittakoon, että Ryhälänmäen ja Laidinmäen myymälöiden lopettamisen vuoksi joutui erkanemaan J. Böök ja Selja Junell. Kun Alapitkän myymälänhoitaja A. Piippo erinäisistä syistä eroitettiin, niin valittiin sanotun myymälän hoitajaksi maalisk. lopulla Aug. Junell, joka jo aikaisemmin oli vaimonsa puolesta hoitanut lopetettua Laidinmäen myymälää. Heinäk. lopulla erosi Sukevan myymälänhoitaja E. Vartiainen, jonka tilalle siirrettiin Koirakosken myymälänhoitaja A. Savolainen ja hänen tilalleen Koirakoskelle T. Junnikkala Varpaisjärven myymälästä. Varpaisjärven myymälänhoitajaksi taas siirtyi keskusvarastonhoitaja K. Heiskanen. Keskusvaraston ylinjohto joutui toisenjohtajan J. Laaksosen huoleksi. Vielä erkanivat K. Venäläinen sotaväkeen joutumisensa vuoksi ja L. Kestilä syystä, ettei halunnut muuttaa toiseen paikkaan Haajaisilta. Kun vielä lisätään, että Anni Rytönen otettiin kesällä osuuskunnan palvelukseen ja että Tyyne Huhtala siirtyi vuoden lopulla kahvilan kassanhoitajaksi, on huomattavimmat muutokset mainittu.

Palkkasuhteet ovat, vähäisiä muutoksia lukuunottamatta, olleet seisoivat. Mitään mainittavampia erimielisyyksiä ei ole johtokunnan ja henkilökunnan välillä sattunut.

Tavaroiden luetteloiminen ja tilinpäätös.

Tavaroiden luetteloiminen (inventaario) toimitettiin koko liikkeessä kaksi kertaa, nimittäin heinäkuun 23:nä ja joulukuun 31:nä päivinä. Sen lisäksi on useimmassa myymälässä toimitettu väliaikoinakin.

Tilinpäätös joulukuun 31:ltä päivältä 1922 osoittaa seuraavaa:

Tiliasema 31. 12. 1922.

Varat.

Rahaa kassassa		131,248: 13
» juoksevilla tilillä		109,000: —
» säästökassareservi Hels.		
Työv. Säästöpankissa . . .		90,492: 60
Tavaraa eri myymälöissä . . .	1,198,412: 51	
» keskusvarastossa	1,058,385: 47	2,256,797: 98
Puutavaraa, sahattua ja metsää		157,682: 23
Saatavia velkakirjoilla	12,379: 93	
» tavarannmyyjiltä	16,935: 39	
» ryhmäostajilta	66,380: 61	
» yksityisiltä	55,226: 50	150,922: 43
Kiinteistöt		764,487: 51
Kalusto ja irtaimisto	120,000: —	
Sirkkelisaha	24,000: —	144,000: —
Sijoitukset, S. O. K. obl. säästö-		
kassan reservinä	2,800: —	
Sijoitukset keskusj. y. m. yhtiöissä	46,565: —	49,365: —
Halkoja ja heiniä		7,735: —
Edellisen vuoden tappio		15,058: 96
	Smk.	3,876,789: 84

Velat.

Tilivelkoja		213,074: 89
Tunnusteita		2,397,861: 41
Velkakirjalainoja, kiinnittämätt.		82,752: 97
» kiinnitettyjä		254,000: —
Säästökassa		443,805: 81
Rahastot: Vararahasto	222,729: 25	
Käyttörahasto	38,777: 97	
Rakennusrahasto	110,000: —	
Hallinnon käyttörahasto	7,066: 59	
Eroitettujen jäsenten		
osuusmaks. rahasto	961: 70	383,035: 51

Osuuspääoma	36,176: —
Voitto- ja tappiotilillä	5,196: 90
Ylijäämä	60,886: 35
	Smk. 3,876,789: 84

Voitto- ja tappiotili.

Tuloja.

Tavarann myynnistä eri myymälöissä	1,059,687: 94	
Tavarann myynnistä keskusvarastossa	50,138: 43	1,109,826: 37
Korkoja		9,597: 77
Käteisalennuksia		12,472: 15
Sekalaisia, kuten vuokria, puhelin y. m. tuloja		13,865: 25
	Smk. 1,145,761: 54	

Menoja.

Yhteisiä erilaisia menoja	74,750: 57
» korkoja	220,366: 72
Palkkoja	591,766: 30
Eri myymäläin kustannukset	181,247: 27
Myyntitappio Ryhälänmäessä	4,492: 75
Poistot kalustosta, irtaimistosta ja sahasta	12,251: 58
Ylijäämä	60,886: 35
	Smk. 1,145,761: 54

Ylijäämän käyttäminen.

Niinkuin edelläolevasta tilinpäätöksestä ilmenee, on liike tuottanut ylijäämää ainoastaan Smk. 60,886: 35. Kun tästä vähennetään edellisen vuoden tappio Smk. 15,058: 96, jää jällelle Smk. 45,827: 39. Tämä ylijäämän pienuus todistaa, ettei ole kuluttajilta liikoja otettu, vaikka ne olisi hyvään tarpeen.

seen kartuttamassa liikkeen käyttövaroja, jotta päästäisiin vapautumaan tavattoman suurista korkomenoista, jotka rasittavat liikettä ja siten välillisesti kuluttajia.

Tämän saavuttamiseksi on siis välttämättömästi pysytävä entisessä parhaaksi tunnustetussa menettelytavassa ja siirrettävät nuo vähäiset ylijäämät viimeistä penniä myöten osuuskunnan rahastoihin. Tätä tietä ne kaikkein parhaiden tulevat hyödyttämään jäseniä ja muita vähävaraisia kuluttajia. Senpä vuoksi ehdottaakin johtokunta ylijäämän käytettäväksi seuraavalla tavalla.

Kun ylijäämästä Smk:sta 45,827: 39 on osuuskunnan sääntöjen mukaan siirrettävä puolet, siis Smk. 22,913: 69, vararahastoon ja kymmenesosa, eli Smk. 4,582: 74, käyttörahastoon, jää osuuskunnan käytettäväksi, kun lisätään voitto- ja tappioutililla oleva Smk. 5,196: 90, yhteensä Smk. 23,527: 86. Tästä ehdotetaan siirrettäväksi Smk. 20,000: — rakennusrahastoon ja Smk. 1,500: — henkilökunnan opintorahastoon, sekä Smk. 500: — Savon Osuuskauppaliitolle ja loppu Smk. 1,527: 86 voitto- ja tappioutilille.

Jos tämä johtokunnan ehdotus hyväksytään, tulevat osuuskunnan rahastot seuraavan suuruisiksi:

Vararahasto	Smk. 245,492: 94
Käyttörahasto	» 43,360: 71
Rakennusrahasto	» 130,000: —
Hallinnon käyttörahasto	» 7,066: 59
Apulainarahasto	» 2,000: —
Henkilökunnan opintorahasto	» 3,000: —
Eroitettujen jäsenten osuusmaksurahasto	» 961: 70
Osuuspääoma	» 36,176: —
	Smk. 468,057: 94

Isälmellä helmikuulla 1923.

A. Kumpulainen.

P. Huttunen.

J. Laaksonen.

A. Salo.

Hallintoneuvoston lausunto.

Tarkastettuaan edelläolevan johtokunnan vuosi- ja tilikertomuksen, jättää hallintoneuvosto sen osuuskunnan sääntöjen 21 §:län mukaisesti osuuskunnan kokouksen käsiteltäväksi ehdottaen, että tilinpäätös vahvistettaisiin.

Samalla ilmoittaa hallintoneuvosto yltyvänsä johtokunnan ehdotukseen vuosiylilijäämän käyttämisestä.

Iisalmella maaliskuulla 1923.

Emil Luukkonen, puheenjohtaja.

Pekka Nissinen.

A. Kumpulainen.

Eero Tuovinen.

Otto Hälinen.

Elias Pesonen.

Aatu Pirinen.

Antti Vainikainen.

Aug. Rytönen.

A. Salo.

Tilintarkastuslausunto.

Iisalmen Työväen Osuuskaupan r.l. sääntöjen määräämällä tavalla valittuina tilintarkastajina olemme nyt suorittaneet tämän meille uskotun tehtävän, tarkastaen liikkeen tilit tilikaudelta tammikuun 1 p:stä 1922 joulukuun 31 päivään 1922 ja liikkeen yleistä hallintoa ja hoitoa samalta ajalta. Tarkastuksessa olemme havainneet seuraavaa:

1. Liikkeen rahavarat, jotka laskettiin maaliskuun 9 p:nä, vastasivat saman päivän rahatilin eroitusta.
2. Tilien avaus tilikauden alussa oli oikea.
3. Liikkeen tulot oli viety rahatilille todisteitten mukaisina.
4. Menocrät olivat asialliset ja todisteet niistä pätevät.
5. Tavaravarasto oli tilinpäätökseen kirjattua arvoansa vastaava.
6. Kalusto ja kiinteistö vastasivat tilinpäätökseen merkittyä arvoansa.

7. Saatavat olivat saamamme selvityksen mukaan varmoja.

8. Velaksi oli myyty huomattavassa määrässä vastoin osuuskunnan sääntöjä.

9. Velat myyjille todettiin asianomaisilta hankituilla tilijäljennöksillä.

10. Liikkeen lainat oli oikein otettu huomioon tilinpäätöksessä.

11. Säästökassaliikettä on huolella hoidettu sille vahvistettujen sääntöjen, Osuustukkukaupan r.l. jatkuvan valvonnan ja sen antamien ohjeiden mukaisesti.

12. Osuusmaksut ja muut rahastot olivat vastaavien tilien mukaisina tilinpäätökseen merkityt.

13. Liikkeen tuottama bruttovoitto ja puhdas ylijäämä on jäänyt verrattain alhaiseksi, joka aiheutuu etupäässä siitä, että kaikki myymälät eivät ole tuottaneet laskelmien mukaisia tuloksia.

14. Liikkeen yleinen kirjanpito samoin kuin eri myymäläin kontrollikirjanpitoakin oli yleensä huolella hoidettu.

15. Hallinnossa ja liikkeenhoidossa oli noudatettu lain määräyksiä ja osuuskunnan sääntöjä, mikäli se ei koske velkakauppaa. Hallintoelimet ovat myöskin toteuttaneet osuuskunnan tekemät päätökset.

16. Ehdotus ylijäämän käyttämisestä on sääntöjen mukainen ja tehty liikkeen vakavaraisuutta silmällä pitäen.

Edellä esitetyn ja tilintarkastuksen kuluessa muutoinkin saamamme käsityksen perusteella ehdotamme osuuskuntakokouksen päätettäväksi:

että sääntöjen vastainen ja osuuskaupalle erittäin turmiollinen velkakauppa ehdottomasti lopetetaan ja ryhdytään tarmokkaasti perimään ulkona olevia saatavia;

että tutkitaan, mitkä syyt ovat vaikuttaneet 13:ssa kohdassa mainittuihin tuloksiin ja ryhdytään asian aiheuttamiin toimenpiteisiin epäkohdan korjaamiseksi.

Lisäksi ehdotamme, että sittenkun vuoden aikana kertyneet saatavat on peritty, tilinpäätös vahvistettaisiin, ehdotus

ylijäämän käyttämisestä hyväksyttäisiin ja asianomaisille tilivelvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus.

Iisalmella maaliskuun 10 päivänä v. 1923.

Jalmari Laakso.
K. K:n määräämä.

Emil Halonen.